

Задоя Є.С.

Канд. пед. наук, доцент Миколаєвський
національний університет ім. В.О. Сухомлинського

СВІДОМЕ УПРАВЛІННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ЯК ОДИН ІЗ ВАЖЛИВИХ КОМПОНЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

Постановка проблеми у загальному вигляді. Демократизація всіх сторін життя суспільства (політичної, соціальної, економічної) породила нові вимоги до якостей особистості сучасної людини, зокрема майбутнього вчителя.

Ось деякі з них: уміння жити в умовах демократії і користуватися нею (демократія не є всюдозволеність); вміння визнавати і приймати наявність різних точок зору, вести дискусії і вирішувати розбіжності цивілізованими способами; вміння керувати людьми, приймати управлінські рішення, організовувати роботу по керівництву і управління різними соціальними об'єктами, бути діловим, бережливим, розважливим, з господарською кмітливістю.

Тому і в третьому тисячолітті формування педагогічної майстерності залишається однією із найважливіших проблем у підготовці майбутніх вчителів.

Актуальність дослідження.

З найбільш актуальних проблем вищої школи в сфері підготовки педагогічних кадрів слід вважати проблему формування професійної культури, а тим самим і педагогічної майстерності майбутнього фахівця. Підготовка професійно придатного фахівця і розробка оптимальних способів включення суб'єкта в педагогічну діяльність - практично вічна проблема системи освіти. Велика увага приділяється психолого-педагогічному аспекту підготовки майбутнього педагога: сформованість професійних якостей, особистість, професійна зрілість, мотивація і так далі. Поряд з цим необхідно розглянути і свідоме управління пізнавальною діяльністю як одного з важливих якостей педагогічної майстерності майбутнього вчителя.

Аналіз досліджень за проблемою.

У більшості робіт, присвячених проблемі людської свідомості, воно рекомендується як така область психіки, де сконцентрована "сукупність актів думки, що дійсно відбуваються в дану мить", або говоря ж мовою сучасної психології, "свідомість - це мислення разом із кем-то (порівняй із со-почуття, що з-стражданням, со-переживанням, со-співробітництва і т.д.).

Неможливо в одній статті висвітлити всі сторони розвитку свідомості і сучасні досягнення вчених та їх різноманітні інтерпретації концепцій, гіпотез, підходів (В.М.Вернадський, Л.Гейляр де Шарден, та інші).

Дослідження цього важливого питання займалися і займаються вчені різних і, здавалося б несумісних між собою наук: Зигмунд Фрейд, Р.П. Ісаченко, І.П. Волков, В.В. Налімов та інші (психологія); Дж. Уолд, В.Н. Волченко, Р.І. Полонникова та інші (технічні науки); Нільс Бор, Гейзенберг, Р.Л. Мейланов, Ю.М. Свірепсов, Н.Н.Моїсєєв, А.Н. Сидоренко, та інші (фізико-математичні науки); Артур

Шопенгауер та інші (філософія); П.К. Мудгал та інші (квантова механіка); Вольфганг Паулі, Роджер Пекроуз, та інші (економічні науки). Теоретико-методологічну основу нашого дослідження становлять філософські та психолого-педагогічні розробки аксіологічного плану, що розглядають людину як вищу цінність і самоціль суспільного розвитку; особистісний (Б.Г. Ананьєв, Л.І. Божович, Л.С. Виготський, А. Г. Ковальов, В. Н. Мясищев, К.К. Платонов, тощо) і діяльнісний (В.В. Давидов, О.М. Леонт'єв, С.Л. Рубінштейн) підходи до професійного становлення вчителя; динамічний принцип вивчення особистості (К.А. Абульханова-Славська, Б.Г. Ананьєв, Е.В. Шорохова, С.Л.Рубінштейн); розробки з теорії педагогічної освіти І.А.Зязюна, Н.В. Кузьміна, А.С. Макаренка, В.А. Сластенина, Р.І. Хмелюка.

Ми розглядаємо свідомість як елемент світу, у якому всі елементи взаємозалежні. Тоді зміна свідомості людини спричинює зміну всіх інших елементів світу, дозволяє одержати знання про зовнішнє середовище і оптимізувати процеси, що відбуваються в ньому.

Людина широко використовує свідомість, мало замислюючись над її природою та якостями. Свідомість складна і багатогранна, тому вона завжди була і є об'єктом вивчення. Через свідомість майбутній вчитель може навчитися управлінню всіма психічними процесами та різноманітними ситуаціями в соціумі. Також пізнавальна діяльність може бути відтворена свідомістю. Розуміння цього дає майбутньому вчителю управління пізнавальною діяльністю, будь-якою ситуацією, інформацією, навичками та вміннями.

Як уже було сказано, при розвитку свідомості як механізму управління, людина може свідомо і грамотно володіти інформацією, що дає їй можливість керувати різноманітними процесами і їх зміною з урахуванням проектування різноманітних станів. При цьому відбувається переключення мислення із словесно-логічного на просторово-образний код мислення. Високий рівень свідомості дає новий засіб пізнання, що дозволяє побачити зв'язки і значення, які раніше не були відомі людині. Головним чином це відноситься до віртуального бачення, яке незабаром одержить розвиток і збагатить можливості майбутнього вчителя у вивченні непізнаних явищ в науці і відкритті нових таємниць природи.

Розвиваючи спроможність бачення, можна розширити його діапазон і збільшити об'єм бачення. Людина починає бачити те, що раніше просто не помічала або взагалі не бачила. Нам відомо, наприклад, що собака в 400 разів краще чує, ніж людина. Птахи теж краще людини бачать у багато разів. По багатьох показниках розвитку відчуття тварини перевершують людину, тобто це є розвиток самої сутності природи. Людина віддалилася від природи, загубивши при цьому гостроту відчуттів, почуттів. Якщо розвивати відчуття (при цьому розвивається мозок), то людина спроможна бачити (якщо це необхідно) радіохвилі, радіацію, тобто не тільки ті явища, що відкриті фізиками, але і ті явища, що сховані від людини. Оволодівши такою спроможністю бачення, людина вільно управляє даним процесом, при необхідності коректує його за допомогою свідомості.

Пізнавальна діяльність може бути відтворена нашою свідомістю. Розуміння цього дає майбутньому вчителю управління пізнавальною діяльністю. Здатність управління уявляється як духовна характеристика.

Свідомість нічим не обмежена. Людина сама обмежує себе стереотипом мислення. Обмежений лише розум. Але сама людина не те саме, що і розум. Розум лише апарат сприйняття і піддається удосконаленню.

Знання можна збільшувати, використовуючи свідомість. Свідомість простягається через весь Всесвіт, заповнює його собою. Таким чином можна розвиватися безкінечно. А щоб нормально розвиватися, необхідно мати майбутнє, безпечне для нашого життя і розвитку.

Для нашої свідомості будь-який процес, в тому числі безкінечний процес розвитку самої свідомості є контрольованим. Управління може здійснюватися в лічені секунди.

Коли ми говоримо про формування думки через свідомість, то необхідно розуміти, що свідомість повинна розвиватися в напрямку формування думки такої ж якості. Необхідно вчити майбутнього вчителя концентрувати думку на основі свідомості. При цьому свідомість сама формує думку і виводить її в необхідну структуру.

Основна потреба, що стоїть сьогодні перед освітою у підготовці майбутнього вчителя - це необхідність співвіднесення процесу розкриття людської ментальності із світом змісту, а не із світом об'єктивних явищ. Поки ми не вирішимо задачу усунення розриву між трьома нижчими аспектами людини і душею, тобто свідомістю, підсвідомістю і надсвідомістю, ми не зможемо розпочати прогрес у правильному напрямку і будь-яка активність не буде відповідати сучасним вимогам.

Свідомість це структура, що об'єднує духовну і фізичну матерію. Зміною свідомості можна перетворити дух, а значить і відтворювати дії, тобто події. Свідомість управляє фізичною матерією. Проте свідомість може управляти і духовними планами інформації, де термін "фізична матерія" уже не використовується. З розвитком свідомості людини кожний елемент реальності буде змінюватися в напрямку все більшої узгодженості з запитами людини. У зв'язку з цим поступово буде змінюватися характер управління елементами реальності. Управління необхідно здійснювати вже не на основі силового підходу, не за допомогою чисто вольового зусилля, а за рахунок встановлення все більшої гармонії управління і узгодження запропонованих дій. Таким чином ми досягаємо структуру свідомості, яка забезпечує можливість управляти за тими законами, за якими побудований світ.

Управління, на основі свідомості, припускає вирішення багатьох питань: методичного, навчального, організаційного, етичного, морального, духовного характеру. Виділимо деякі прийоми управління:

- на основі розуміння процесів Світу;
- на основі уявлень ;
- на основі зміни структури концентрації;
- на основі зміни настрою на концентрацію;
- на основі символічного прирівнювання чисел до елементів реальності та інше.

Підвищення якості навчання і підготовки майбутнього вчителя вимагає постійного вдосконалення методів, змісту освіти, прийомів та засобів навчання. З цією метою необхідно застосовувати такі засоби, за допомогою яких досягаються більш високі результати праці, розвивається творчий апарат свідомості, формується свідоме сприйняття, використовується свідомість як інструмент управління не

тільки своїм життям і творчою діяльністю, а і як інструмент управління навколишнім світом. Тому, що від роботи свідомості залежать спроможності розуму, у тому числі й уяви. Тому що спорудження керівних надбудов без фундаментальних законів творчого духовного розвитку суспільства завжди призводило до неодмінної руйнації не тільки керівних структур, але і до руйнації моральних цінностей суспільства. Тому, якщо апарат управління має більш високий рівень стану свідомості в порівнянні з рівнем колективної свідомості суспільства, то він спроможний бачити далі і ширше, сприймати світ із більш високої точки усвідомлення і розуміння. Такий керівний апарат може дозволити собі підвищувати якісний рівень колективної свідомості, не побоюючись, що суспільство “переросте” його і буде виходити з-під його контролю, так як він володіє навичками та умінням на основі управління через свідомість змінювати закони, ситуації, події в потрібному для соціума напрямку.

Таким чином, вирішуються питання керування пізнавальною діяльністю, а також будь-якими процесами Світу. Ми знаємо, що сучасна наука керування на основі сучасного знання про Світ і за допомогою принципів керування, насамперед, домагається потрібного результату, у нашому випадку принципово змінює характер протікання процесів вдосконалення педагогічної майстерності майбутнього вчителя у самому соціальному організмі, змінює в позитивну сторону і гармонізує, робить його здоровим.

Література:

1. Агафонов Ф.Ю. Основы смысловой теории сознания. СПб: Издательство «Речь Санкт-Петербург, 2003.-296 с.
2. Задоя Є.С., Богатир В. Біоінформаційні технології в освіті. /Імідж сучасного педагога. №5-6.2003.- С.134-136
3. Задоя Є.С. Проблема энергоинформационных взаимоотношений со средой. /Научные основы энергоинформационных взаимодействий в природе и в обществе. Материалы международного конгресса “ИнтерЄНИО-97” Крым. Украина1997.- С.35-37.
4. Задоя Є.С, Петренко Т. Создание новой среды имеющей способность саморазвития и самосохранения./Інформаційна та негентропійна терапія. Київ,2000.- С.50-52
5. Тронь В.П., Задоя Є.С. Біоінформаційна технологія та її можливості по управлінню соціумом. / Держава та регіони. – 2001.- С.65- 74.